

Jubilæumsskrift for Foreningen til violinbygningens fremme's 25 år

Dette jubilæumsskrift har været længe undervejs, og det er meget svært at begrænse sig, for man vil jo gerne have så meget med som muligt, og jeg har jo været med i alle 25 år og, som formand, skrevet det meste ned - eller hedder det op? Jeg har også fået megen morskab ud af at skrive skriftet, fordi jeg jo kom til at tænke tilbage på mange, hyggelige stunder i selskab med nogle vidunderlige mennesker, der havde fået violinbygningen som hobby.

Jeg var begyndt med at skrive "vi" hele tiden, indtil jeg opdagede/huskede, at det jo var mine ord og mine oplevelser, jeg omtalte. Foreningen havde de nøgne facts i referaterne; men her blev det mine oplevelser af en forenings "gøremål" – og jeg rettede "vi" til "jeg".

Det har været meget spændende undervejs, for det er klart, at der har været mange ting, som ikke tidligere er skrevet ned, men som så er blevet opfrisket ved hjælp af minderne.

Det har for øvrigt også været rigtigt spændende at læse Erik's og Niels Erik's oplevelser om begyndelsen – inden foreningen blev stiftet – jeg kendte ikke hele historien, og jeg synes, det har været rigtigt dejligt, at lige netop de 2 også indvilgede i at skrive om deres oplevelser i forbindelse med foreningens stiftelse.

En stor tak skal lyde til journalist Hans Lyhne Møller, Kolding, som har redigeret i materialet til Jubilæumsbladet.

TONER I TRÆ I 25 ÅR

Disse sider begynder med begyndelsen (fantastisk), og det er 2 personer i vor nuværende kreds, som kommer med indledningen til Jubilæumsskriftet, da de begge to har været med i "de indledende øvelser" – og i princippet det første seminar. Det var nemlig **før**, foreningen blev stiftet. Det er violinbygger Erik Hoffmann, Vanløse, og bestyrelsesmedlem Niels Erik Jacobsen, Gadstrup (v/Roskilde), der beretter.

Bagefter fortsætter Pia Sørensen, Kolding, som har været med fra foreningens begyndelse, og som sådan var med til den stiftende generalforsamling i 1985 – for første gang.

På den stiftende generalforsamling blev alle 3 valgt ind i bestyrelsen.

Erik Hoffmann fortæller:

I efteråret 1977 var jeg netop flyttet hjemmefra og ind i min kælderlejlighed nær Skt. Hans Torv på Nørrebro, som jeg i et helt år havde brugt al min fritid på at istandsætte. Lillejuleaften samme år gik jeg ind til violinbygger Garfiel Mortensen i Blågårdsgade på Nørrebro. Han lå og sov på sin plyssofa, men vågnede ved dørklokkens ringen.

Her købte jeg min første violin, en såkaldt seminarieviolin fra Schönbach ca. 1870 for 700 kr. inkl. bue og kasse.

*På dette tidspunkt var jeg dybt optaget af den folkemusikrevival, der gik over hele landet, og vel hjemme lagde jeg med stor begejstring an til at spille **Smedens 2. Fynbo**, som jeg havde lært på lånte violiner i diverse sammenhænge. Stor var skuffelsen, da jeg konstaterede, at buen ikke sagde en lyd - jeg havde ikke fået noget harpiks med i købet!*

I mellemtiden var butikken lukket, så jeg kom først i gang nogle dage senere.

Da jeg altid har været en nysgerrig pilfinger, gik der ikke lang tid, før jeg også begyndte at eksperimentere med violinen, ligesom jeg blev opmærksom på violiner til salg diverse steder.

*En dag var der en annonce i **Kramboden** med en nyistandsat violin til 400 kr. på Borgmestervangen på ydre Nørrebro. Sælgeren hed Einar Kirkeby, og violinen lå spilleklar og højpoleret på spisestuebordet. Jeg syntes ikke, den så mere interessant ud end den, jeg havde i forvejen og var så småt ved at gå igen, da jeg tilfældigt, gennem en dør på klem til et lille kammer, skimtede flere violiner på væggen.*

Hvad jeg ikke var klar over, på dette tidspunkt, var, at det, der blev åbnet for nu, var indgangen til min kommende levevej resten af livet.

Jeg var godt nok tæt på at færdiggøre min uddannelse som landskabsarkitekt på Landbohøjskolen og blev da også færdig i 1981, blot for at konstatere, at med en arbejdsløshed på omkring 20 % var mine chancer ikke store.

Sideløbende var jeg allerede godt i gang med at rode med diverse loppemarkedsfund på køkkenbordet, så ledigheden føltes ikke lang.

Rundt omkring i det storkøbenhavnske folkemusikmiljø mødte jeg mange, spændende personligheder, heriblandt folk som beskæftigede sig med violinbygning.

To centrale personer var tidligere sølvsmed, Thomas Bojesen, fra Albertslund Folkemusikhus og taxachauffør Jan Geertsen fra Christianshavns Spillemand. Begge havde gang i violiner på køkkenbordet. Vi udvekslede erfaringer og snakkede meget om, hvordan vi kom videre i processen.

*På dette tidspunkt var jeg også aktiv i den landsdækkende folkemusikorganisation **Folkemusikhusringen**, hvor vi var meget optagede af kontakten til folkekulturens folk og holdningen **folk ka' sæl**. I denne sammenhæng mødte jeg flere gange folkemindeforskeren, Thorkild Knudsen, fra Folkemusikcenteret i Hogager.*

Her havde man en større samling instrumenter, bl.a. adskillige violiner bygget af den selvlærte violinbygger Martin Rasmussen fra Århus, som døde i 1964. Thorkild var klar over, at der her lå en uudforsket folkekulturel sag at tage fat på. Derfor bakkede han mig kraftigt op, da jeg nævnte mine tanker om at forsøge at starte en forening med amatørviolinbygning som formål.

Thomas Bojesen og Jan Geertsen var med på idéen, og vi mødtes nu mange gange med henblik på at arrangere et seminar om violinbygning. Sideløbende havde vi antennerne ude alle vegne og blev klar over, at der var et hav af mennesker, som uafhængigt af hinanden beskæftigede sig med violinbygning. For hver person, vi kontaktede, kom der nye til. En vigtig person her var tømreren, Niels Erik Jacobsen, fra Gadstrup, som Thomas kendte via sine familierelationer. Niels Erik indgik straks i planlægningsgruppen og har faktisk været aktiv i bestyrelsen lige siden!

*Vi planlagde i fællesskab seminaret, som kom til at foregå på **Skovtofte Socialpædagogiske Seminarium** i Lyngby 27. – 29. april 1984. 70 personer var indbudte og 30 tilmeldte sig.*

*Det blev her meget klart, at interessen var overvældende, og - at der var stor opbakning om idéen med at lave en forening. Mere herom kan læses i referatet fra dengang, som vi trykte i **Københavns Folkemusikhus Nyt nr. 61, juli august 1984**.*

En væsentlig ting for mig på seminaret var, at den svenske violinentusiast, Søren Ekebjørns, deltog. Ekebjørns havde stor viden og en kæmpe kontaktflade - både til amatører og professionelle i hele Europa. Gennem en årrække havde han tillige arrangeret kurser i violinbygning for de svenske amatører med den kendte violinbygger, Josef Kantuscher, i Mittenwald, som han med stor begejstring fortalte inspirerende om.

Både Thomas og jeg meldte os straks til det efterfølgende sommerkursus.

Kurset varede en uge med daglig undervisning ved tavlen suppleret med besøg på værkstedet samt udflugter til træhandler, knivsmed og museum. Straks efter kurset gik vi begge i gang med at bygge vores første violin.

Da Thomas var færdig med sin, søgte han optagelse på violinbyggereskolen i Newark og kom ind i efteråret 1985. Siden tog han til London og videreuddannede sig som buemager.

Jeg tog ud og fremviste min til violinbygger Thomas Hansen i Gentofte og fik en 3½-årig læreplads. Her var jeg i knap 8 år, inden jeg blev selvstændig i 1993.

Som reaktion på amatørernes begyndende organisering, stiftede de professionelle violinbyggere d. 10. april 1985 **Violinbyggernes Mesterlaug i Danmark**.

I dag er jeg medlem af begge foreninger og i øvrigt kasserer for Mesterlauget, ligesom jeg også i starten var kasserer for amatørforeningen!

Stenene til "Foreningen til violinbygningens fremme i Danmark" bliver grundlagt

VIOLINSEMINARET d. 27. - 29. april 1984 var planlagt med henblik på at finde ud af, hvor mange amatørbyggere, der er i Danmark i dag - og at undersøge, om der var grundlag for at danne en forening i stil med den, vi kender fra Sverige.

Formålet med en forening er at fremme interessen for violinbygning og at forbedre kvaliteten af instrumenterne.

Samtidig er der stort behov for erfaringsudveksling og udstillinger eller lignende, hvor de byggede instrumenter vurderes af fagfolk.

En forening åbner desuden mulighed for billig materialedistribution, rejsearrangementer til de store bygere, kurser, besøg på museer osv.

Endelig giver foreningen mulighed for at søge støtte til bevarelsen af et døende, ædelt kunsthåndværk.

Der er blevet bygget violiner gennem århundreder - også i Danmark, både af professionelle og af amatører.

I dag bygges der her i landet næsten kun violiner af amatører. Men det er heller ikke muligt at uddanne sig herhjemme, fordi uddannelsen ikke eksisterer. Man skal til Tyskland, England, Frankrig eller Italien, men det er meget vanskeligt at blive optaget på skolerne, især for udlændinge, og der uddannes kun få elever om året.

Som amatør møder vi samtidig meget modstand herhjemme hos mange af de professionelle for vores interesse - noget vi især mærkede under planlægningen af seminaret. Det er forståeligt nok, fordi de frygter, at vi vil gå dem i bedene. Men med de priser, det koster at få repareret en violin i dag, kan det på den anden side ikke undre, at mange får lyst til at eksperimentere selv.

Nogle slipper bedre fra det end andre, og det kan der ses eksempler på langt tilbage i tiden. F.eks. byggede komponisten Niels Winther fra Odsherred i 1800-tallet nogle fantastiske, gode violiner, og han opnåede efter sigende endda 1. præmie på en udstilling i Frankrig, selvom han var amatør.

Violinbyggeren, Søren Bach, Struer, som var med på seminaret, er også amatør, men har dog bygget over 135 violiner. I dag kan han ikke engang få violinerne færdige, inden de er solgt.

Når en sådan faglig dygtighed kan opnås på amatørplan, kan man ikke undgå at spørge om, hvad der er vigtigst: om de professionelle fortsat skal beholde deres monopol, eller om man skal prøve på at sprede interessen - jo større interesse, jo flere talenter skulle man tro dukkede frem.

Vi kender problematikken fra andre områder: I gamle dage var det f.eks. utænkeligt, at folk tapetserede deres hjem selv, det gjorde maleren. I dag er det nærmest omvendt.

En aktuel konflikt, der ligner problematikken meget, er konflikten mellem den etablerede lægestand og naturlægerne. Denne strid handler ikke kun om, hvad der er rigtigt, men også om penge og hægen om sit fag - en form for konservatisme ud fra holdningen "vi alene vide", som i den grad er hæmmende for en frugtbar udvikling.

Endelig kender vi problematikken inden for vore egne kredse, nemlig folkemusikken. Det er det samme, der gør sig gældende: gennem århundreder har man diskuteret kvaliteten af folkekulturen i forhold til finkulturen, og man har skændtes om, det nu var den ene eller den anden part, som havde ophavsretten til forskellige værker.

Pointen er, at det gang på gang har vist sig, at begge parter er lige vigtige, men at det er amatørerne, som skaber nytænkning og udvikling! Logisk nok fordi amatørerne primært arbejder af interesse, mens de professionelle primært arbejder af nød.

(Ja, det var en laaang historie - men rigtig, rigtig spændende - det er jo i planlægningsfasen, det tager lang tid! ps)

Fra bestyrelsen er det denne gang Niels Erik, der beretter:

*Som én af de få, der har fulgt foreningens udvikling i alle årene, vil jeg berette om de ting, der efter min mening er årsagen til, at vi i år kan holde **25 års jubilæum**.*

Det er jo først og fremmest fantastisk, at passionen for en konstruktion, der er udviklet for 3-400 år siden, stadig kan give en vedholdende fascination, som er hele grundlaget for vores forenings eksistens.

I 1984 modtog jeg en invitation til at deltage i et weekendseminar om violinbygning. Man havde fundet frem til mig gennem nogle familiemæssige relationer i forhold til én af initiativtagerne. Her mødte jeg en række spændende mennesker, hvoraf flere desværre ikke er blandt os mere. Jeg kan af gode grunde ikke fremhæve alle; men jeg vil særligt fremhæve en person, som jeg mener haft stor indflydelse på, at vi fik et grundlag at komme i gang på. Han er svensker og hedder Søren Ekebjørns.

Søren er en ægte ildsjæl, som med sin entusiasme inspirerede forsamlingen meget. Han havde samarbejde med violinbygger Josef Kantuscher fra Mittenwald, som han arrangerede kurser hos for interesserede. Thomas Bojesen og Erik Hoffmann, som var blandt initiativtagerne til seminaret, deltog begge på et af disse kurser. Dette lagde grundstenen til, at de har uddannet sig til et par dygtige violinbyggere, som lige siden har gjort faget ære gennem deres virke.

På nogle af disse kurser hos Josef Kantuscher var der også en anden person, som har haft betydning for vores forening. Hans navn er Peter Westerlund. Under sine besøg i Mittenwald lavede han en masse notater og skitser, som senere blev udgangspunktet for 2 bøger, Fiolbygge 1 og 2, som Søren Ekebjørns var ham behjælpelig med at få trykt og distribueret.

Vi har solgt mange af disse bøger gennem foreningen, og det er nok ikke for meget sagt, at Kantuscher fremstod som en guru og Peter Westerlund's bøger som en form for bibler i de første år i foreningens liv. Dette var Søren Ekebjørns fortjeneste. Vi har i øvrigt haft den fornøjelse at have besøg af Peter Westerlund i foreningen. Han er en eminent violinbygger.

Ligeledes har foreningen været så heldig at få besøg af Josef Kantuscher og hans familie. Dette var en stor og inspirerende oplevelse. Han kan om nogen ophøje håndværket til kunst. Foreningen har været arrangør af en tur, hvor deltagerne var på besøg hos ham, og hvor han med stor gæstfrihed åbnede sit værksted for gæsterne. Jeg har selv oplevet at blive budt indenfor, en gang min vej faldt forbi.

Tilbage til seminaret i 1984. Inden vi tog afsked, efter et par meget spændende dage, blev der nedsat en arbejdsgruppe med den opgave at forberede en stiftende generalforsamling det følgende år. Denne arbejdsgruppe meldte jeg mig til - og har lige siden siddet i foreningens bestyrelse.

Vi besluttede os for at fastholde idéen med at lave et arrangement over en forlænget weekend, hvor der ud over generalforsamling skulle være forskellige indlæg, musik og anden underholdning. Dette koncept har vi fastholdt lige siden, og det har været én af hjørnestenene i vores forening.

*Kredsen af deltagere var udvidet i forhold til det første seminar, da jungletrommerne havde lydt ud over landet. Søren Ekebjørns mødte igen op for at sikre sig, at vores forening kom godt i vej, og han er på baggrund af sit engagement udnævnt som foreningens første **Æresmedlem**. Der deltog også en anden person, som skulle vise sig at få uvurderlig betydning for vores forenings arbejde. Denne person vender jeg tilbage til.*

Da vi skulle lave vedtægter, var vi enige om, at foreningens overordnede formål skulle være at fremme nybygning af violiner. Vi er dog blevet skudt i skoene nogle gange med, at vi ville gå andre i bedene, hvad angår reparationer af violiner. Nu er innovation et ord, der er meget oppe i tiden, og foreningen kan selvfølgelig ikke blande sig i, hvad folk beskæftiger sig med. Man må dog tillade sig at antage, at hvis man har deltaget i foreningens arrangementer og har denne virkelyst, vil de skader, man måske har forvoldt instrumenterne tidligere, blive minimeret gennem en øget indsigt i violinbygningens mysterier. Dette kan kun være i alles interesse, ikke mindst violinernes.

Da vi med den stiftende generalforsamling havde lagt den første sten i opbygningen af foreningen, har vi på vores seminarer lagt en ny ovenpå hvert år. Vi blev på et tidligt tidspunkt enige om at komme mørtel mellem disse sten, så der kunne skabes en sammenhæng, og idéen til at udgive et blad blev født. Vi kan jo alle genkende "den forventningens glæde", når det dumper ind ad brevsprækken, og det bekræfter, at det var en rigtig god idé.

Men fra idé til handling er der, som bekendt, et stykke vej. Så vidt jeg husker, var jeg selv skribent i det allerførste; men dette hæfte er der vist ikke mange, der har. Vi havde en bogtrykker, Poul Villadsen, i vores kreds, som indvilgede i at trykke bladet, og vi skulle så finde en redaktør. Dem har der været flere af gennem tiden.

"Violinen" har været en gave, da man heri kan læse hele historien om foreningen. Samtidig er man blevet klogere ved at læse alle de artikler, som medlemmerne har indsendt, og som redaktørerne har været meget taknemmelige for. Vi skylder stor tak til alle, som har påtaget sig denne opgave.

Vi skulle også finde på noget, så vi kunne leve op til vores overordnede formål!

Som en fast bestanddel af vores seminarer besluttede vi os for at afholde en konkurrence, hvor nybyggede instrumenter bliver vurderet og præmieret. Disse konkurrencer har gennemgået en udvikling gennem årene.

For at udvælge Årets Violin har vi forsøgt os med afstemninger blandt seminarernes deltagere til dommere fra egne rækker. Formen har været et stort debattemne i foreningen, da der hele tiden har været en frygt for, at der vil være nogle, som vil holde sig tilbage med at fremlægge sine instrumenter, fordi niveauet er for højt.

Niveauet er blevet meget højt, og det skyldes ikke mindst den inspiration, det er at følge de enkelte byggeres udvikling gennem årene, når instrumenterne lægges frem til bedømmelse i konkurrencen. Men ligeså meget den vidensdeling der sker på vores seminarer. Ikke mindst mellem foreningens medlemmer, men også fra de professionelle, som beredvilligt har hjulpet os. De seneste år har vi været så heldige at have en fast aftale med Erik Hoffmann, som bedømmer det håndværksmæssige og Ulf Jeppesen fra Odense Symfoniorkester til at bedømme instrumenternes spilbarhed samt tonemæssige standard. Der har gennem tiden været mange, gode folk til at bedømme instrumenterne, og foreningen skylder alle en stor tak for den viden, der er bibragt i den forbindelse.

TANKERNE FLYVER og Pia fortsætter beretningen:

Året efter, i januar 1985, fik mange en invitation til det 1. seminar (Erik skriver det 2. seminar; men det er jo det 1., som blev holdt som forening), som blev den 20/4 1985, og her blev foreningen til på den stiftende generalforsamling, der blev afholdt på

Katrinedal Vandrerhjem, Bryrup (ved Silkeborg).

Interessen var stor. Der var 30 deltagere, og det var jo i sig selv fantastisk, at så mange interesserede sig for violinbygning.

Fredagen brugte vi til bl.a. at diskutere udformningen på seminaret, som vi kaldte det, da det kun var teori og med foredrag.

Der var blevet lavet et udkast til vedtægter, og med et par ændringer blev de vedtaget. Man diskuterede selvfølgelig navnet på foreningen, og til sidst blev man enige om:

Foreningen til violinbygningens fremme i Danmark

Formålet med foreningen var at fremme forståelsen og interessen for violiner og at udvikle og højne violinbygningen.

Vi var enige om, at vi ville have en bestyrelse på 5, som kom fra hele Danmark, dvs. Jylland, Fyn og Sjælland. Den nye bestyrelse blev så:

Erik Hoffmann, Kbh., Emil Nielsen, Odense, Niels Erik Jacobsen, Gadstrup, Per Vilsbøl, Århus og Pia Sørensen, Kolding (den eneste af hunkøn). Altså jævnt fordelt over hele landet.

Suppleanter blev Poul Villadsen og Niels Vilsbøl. Jørgen Thoms og Hans Pedersen blev foreningens revisorer.

Erik Hoffmann var måske egentlig den 1. redaktør, fordi vi fik et miniblad som det første, og Jørgen Jørgensen blev da foreningens 2. redaktør af medlemsblad nr. 1 1986, som dér kom til at hedde "VIOLINEN". Poul Villadsen, som havde eget Bogtrykkeri, sagde ja til at trykke foreningens nye medlemsblad, og han tegnede det fine logo til forsiden.

Foreningens første kontingent: kr. 100,- om året.

To af initiativtagerne var Thomas Bojesen og Erik Hoffmann, og de havde kontakt til Søren Ekebjørns fra Sverige, som arrangerede kurser i Mittenwald med den prof. violinbygger, Josef Kantuscher, som byggede instrumenter efter en bestemt metode, og den ville vi prøve at bruge i foreningen. Thomas og Erik havde sidste år været med på ét af kurserne, og de holdt foredrag om kurset og "byggemetoden".

En af deltagerne på det tyske kursus, Peter Westerlund, havde skrevet og udgivet 2 bøger, Fiolbygge I og Fiolbygge II, om hans metoder, og som udgangspunkt i disse kunne man diskutere forskellige fremgangsmåder at bygge efter.

Søren Ekebjørns havde været utrolig behjælpelig med div. ting ifm. den nye forening, og han blev udnævnt til foreningens første **Æresmedlem**.

Den meget dygtige violinbygger, Karsten Brejnbjerg Christensen, kom om lørdagen og fortalte om opsætning af en violin, og vi lærte, hvor vigtige detaljerne er og hvor præcist, man skal lave tingene. Karsten blev tidligere opfordret til at skrive en bog, og den var "på beddingen" og ville snart komme.

I weekenden, som foregik fra fredag til søndag, kom også Søren Bach, Struer, og vurderede deltageres medbragte violiner. Søren havde bygget i mange år og vidste en hel del om dette emne og kunne give gode råd til deltagerne. Vi kunne jo godt selv se, at der var lang

vej endnu, til de blev lige så fine som Søren's!

Vi havde inviteret egnens beboere til *Åbent Hus* - for at de kunne se, hvad vi lavede, og lørdag aften havde vi folkedans, hvor mange violinbyggere spillede til.

Alt i alt en god weekend og en **rigtig, god begyndelse** for foreningen.

Den nye bestyrelse bestemte, at man skulle afholde seminar forskellige steder – skiftevis Jylland, Fyn og Sjælland, så næste seminar blev bestemt til at skulle afholdes på Kerteminde Vandrerhjem, og det var i 1986.

Der kom 42 deltagere, og det var mange – og folk, man slet ikke havde hørt om, meldte sig ind i foreningen, og var med i Kerteminde – til vort 2. seminar.

Udformningen af seminaret var blevet til, at vi skulle have en prof. violinbygger til at vurdere bygningen af instrumenterne og en prof. musiker til at spille på dem, der var fremlagt.

Vi var så heldige, at daværende 1. violinist (nu koncertmester) i Odense Byorkester, Bjarne Hansen, sagde ja til at komme og spille på instrumenterne, og violinbygger Thomas Hansen, Gentofte, vurderede det håndværksmæssige, og han holdt et foredrag om Violinbygning i Mirecourt i Frankrig, hvor han havde arbejdet. Det var spændende at have de to på besøg – og høre dem.

Instrumenterne fik megen ros. Vi havde på det tidspunkt ingen skema med pointangivelse – det kom først senere. Nu skulle vi jo også først rigtig i gang, og i bestyrelsen blev allerede nu Emil Nielsen udskiftet med Erik Nyborg Christensen, Odense, og Erik Hoffmann ønskede heller ikke genvalg, og derfor blev Poul Villadsen bestyrelsesmedlem i stedet for at være suppl. På dette seminar lavede vi en lille udstilling med Larsen (fra Odense) violiner – 2 af sønnerne fortsatte faderens arbejde. Den mest kendte var faderen, Lars Christian Henrik Larsen, som fik flere medaljer. Det var sjovt at se forskellen på de udstillede instrumenter.

Vi fortsatte igen med Åbent Hus, hvor egnens befolkning (og folkedanserforening, som havde fået en indbydelse) kunne komme for at se, hvad vi lavede – og få en svingom. Vi havde også sørget for at få omtale i områdets avis inden tiden, så folk kunne se, at vi var der. Det er nu godt med lidt omtale.

I denne periode (1985) blev Thomas Bojesen optaget på Newark School of Violin Making, England, og Erik Hoffmann kom på et tidligt tidspunkt på Thomas Hansens værksted - for at lære violinbygningens kunst (*kan læses i indledningen*). Thomas Bojesen var ellers sølvsmed og Erik Hoffmann arkitekt.

De første 2 år havde vi kun 1 medlemsblad om året; men det var jo lige lidt nok. Vi satsede derefter på at få et medlemsblad hvert kvartal, så allerede fra 1987 fik vi 4 blade om året, og det var rigtigt godt, da det jo både var meddelelser, arrangementer, nye medlemsnavne, lykønskninger m.v., der var i. Det blev også brugt til efterlysninger. Der var bl.a. stjålet en hel del instrumenter fra en lejlighed i Kbh., og derfor var det jo fint, at efterlysningen kunne komme i bladet. Der var også en notits om, at ***violinspillere i Vendsyssel var mistænkt for tyveri af hestehale fra en hest, ja, det var jo utroligt; men halen var fjernet, skrev BT, og så måtte den jo så nøjes med et kunstprodukt, når den skulle baske næsvise fluer bort fra bagdelen - til sommer!***

Vi havde kun bladet som omdrejningspunkt, dengang havde vi jo intet Internet med mailsystem. Men vent – det bliver meget nemmere!

Næste seminar afholdtes i 1987 på Amtstuegården i Ringsted, og vi havde igen generalforsamling lørdag formiddag, hvor der var genvalg; men Bent Engesgaard blev valgt til ny revisor, i stedet for Jørgen Thoms, som gerne ville ”gå af”, og Jørgen Thoms blev så revisorsuppl.

Det blev også bestemt, at foreningen skulle have et ”bibliotek”, hvor foreningens medlemmer kunne låne bøger fra (vi havde på nuværende tidspunkt et par stykker og planlagde at ville købe nogle flere).

Vi havde fået en aftale med violinbygger Jørgen Nielsen og hans svigersøn, Jørn Holm Larsen, om at komme og holde foredrag om lakering, som jo er et svært emne, specielt teoretisk. Det er lidt nemmere at vise tingene – og selv prøve det af. De havde nogle af deres egne instrumenter med.

Det håndværksmæssige blev bedømt af Jørgen Nielsen, og violinist Thorvald Thygesen, Sønderjyllands Symfoniorkester, vurderede det musiske, og i samråd fandt de den bedste violin, som blev Årets Violin.

Elisabeth og Margareta Kantuscher

Den 22. august 1987 kom den berømte violinbygger, Josef Kantuscher, så endelig. Vi havde jo hørt så meget om ham, om hans byggemetoder og havde endvidere købt Fiolbygge I og II, altså hans byggemetoder på tryk. Han skulle til Sverige og være sammen med Søren Ekebjørns, og han havde sine 2 døtre med, begge konservatorieuddannede, Elisabeth på violin og Margarete på harpe. De ville tage på turné til Sverige, Norge og gerne slutte i Danmark med koncert med døtrene.

De skulle spille, hvor de kom frem.

Vi sagde også ja til, at de kom her, og vi afholdt et kursus på lærerseminaret i Kolding, hvor vi også blev bospist. Overnatningen foregik på Kolding Vandrerhjem, og vi fortsatte kurset om søndagen på seminaret. Kantuscher vurderede de instrumenter, der var lagt frem (ikke som i foråret på seminaret) og kom med gode råd. Vi var 46 i alt, så det var godt besøgt.

Pigerne gav koncert i Brændkjærkirken i Kolding søndag aften, og den var til gengæld ikke så godt besøgt, og alle de, der ikke kom, gik glip af en dejlig og anderledes koncert. Mandag kørte de videre til Sverige i deres lejede bil (der skulle jo være plads til harpen!!), og vi var en oplevelse rigere.

I bladet blev der efterlyst en elektronisk stemmegaffel – ja, det er utroligt – *tænk bare på, hvad man kan få af stemmeapparater i dag!!*

Den 4. september 1987 drog 35 medlemmer med ægtefæller til Cremona, Italien. Det var 250 år siden, at Antonio Stradivari døde, og i den anledning var der planlagt mange forskellige udstillinger og koncerter over ca. 1½ måned. Under planlægningen havde vi en lærer i OK-klubben, hvor Per (min ægtefælle) også underviste, til at klare den italienske korrespondance, så det var måden, jeg kommunikerede med folkene i Cremona på. Han var for øvrigt et sproggeni og kunne vist 12 sprog. Jeg korresponderede på tysk med læreren på violinbyggereskolen i Cremona. Når man kigger i de gamle papirer, kommer minderne jo frem – godt man har skrevet så meget op, det er rart, når man skal læse det igen 25 år efter!!

Der er altid højdepunkter, man specielt husker, og her har vi et godt eksempel, som vi er flere, der mindes med glæde – og jeg bliver stadig i godt humør, mens jeg nu skriver dette.

Vi havde et medlem, som var alkoholiker – og det var ingen hemmelighed. Det var Frode, og det var hans drøm at komme med på turen. Han forhørte sig først på "sjalen", om han kunne få tilskud til turen; men den gik selvfølgelig ikke; men så gik han på **risikur** – for at få råd til turen. Det sidste halve år indbetalte han

penge, når han havde nogle, og minsandten – han fik sparet op, så han kom med. Det var rigtig dejligt. Det havde han virkelig fortjent.

Turen var planlagt ned til mindste detalje. Foreningen inviterede de prof. violinbyggere med på turen; men desværre kom der ingen med. Nogle tog selv turen derned.

Vi havde allieret os med et rejseselskab fra Esbjerg. Det var InterTouring v/Brian Steiness. Busselskabet var Vejle Turistfart. På turen hjem skulle vi gøre ophold i Mittenwald og være dér et par dage.

14 dage før, vi skulle af sted, fik jeg besked om, at reservationen på det hotel, hvorpå vi skulle bo i Cremona, var lavet om, så vi fik et andet, som hed Impero, og da jeg så på kortet over Cremona, blev jeg **rigtig** glad, da det ny hotel kun lå ca. 100 m fra Rådhuset, hvor instrumenterne var udstillet, og det andet hotel lå lidt udenfor Cremona (pga. prisen var det blevet valgt). Vi betalte ikke ekstra for at bo i centrum – og vi **havde** heldigvis betalt for turen.

Dagen før, vi skulle af sted, fik jeg besked på, at hotellet, Mittenwalder Hof, hvor vi skulle bo i Mittenwald, var gået nedenunder og hjem, og dertil må vi jo sige, at det ikke var så heldigt for os. Jeg talte med banken dernede, og det blev sådan, at vi kunne bo på hotellet og *spise* på et overfor liggende hotel (Hotel Jägerhof), så det var jo en god løsning, og så gik det jo.

Der var bestilt tog med sovevogne til sjællænderne, og da toget ankom til Fredericia, stod der en bus klar til at fragte alle til Italien. Flere blev samlet op i Kolding, bl.a. Per og jeg, og Per var derefter rejseleder på resten af turen. Vi kørte mod grænsen, og ca. 20 km før kom Frode og sagde: **jeg kan ikke finde mit pas** (han havde lagt det i siden af sin seng i sovevognen, og da han ikke kom ud af toget om morgenen, var der en anden deltager, som kaldte på ham, og derfor glemte han i farten sit pas). Gode råd var nu dyre. Da vi kom til grænsen, gik chaufføren og jeg med ham til kontoret, hvor vi forklarede situationen. Det gik. Han fik et midlertidigt pas, som gjaldt i Tyskland, og vi diskuterede derefter, om han skulle blive i Mittenwald, eller vi skulle tage chancen til Østrig. Han kunne jo, hvis det ikke gik, komme tilbage til Mittenwald, hvor han kunne blive, til vi kom tilbage.

Vi fortsatte altså mod Wörgel i Østrig, Vi gik ind til tolderne, da vi kom til grænsen til Østrig og forklarede igen situationen. Den gik også; men så skulle Frode også henvende sig hos tolderne, når han kom til den italienske grænse og derefter det danske konsulat! **Ja, ja, det skulle han nok.**

Vi sagde selvfølgelig ikke noget, da vi kom til den italienske grænse, og **han kom da slet ikke på konsulatet. Nu var han jo kommet derned – og hjem kunne han altid komme... En herlig fyr!**

Vi overnattede på Hotel Weiss Lamm, og næste morgen fortsatte vi til Cremona, hvor Per guidede bussen direkte til hotellet om eftermiddagen.

Man fik værelser uddelt, og Per og jeg fulgtes med Frode og kørte op med elevatoren til 3. sal, hvor vi skulle bo. Vi trådte ud i den flotte marmorbelagte Hall, og **dér** tabte Frode den flaske rødvin, han havde under armen. Sikke noget. Rødt marmorgulv ser man nu ikke ret tit... **Kun i Cremona!**

Per og jeg fik, sammen med hoteldirektøren, aftalt detaljer omkring vort besøg med udstillingens direktør, og han var så venlig at ledsage os fra hotellet til udstillingen i Cremona Palazzo Comunale. Vi måtte ikke have tasker og kameraer med derind, så det blev deponeret, og flere betjente var posteret rundt omkring, så der ikke skete noget med de 48 instrumenter, der var udstillet. Instrumenterne var i montere, som kunne beskues fra alle 4 sider, men der var ikke noget godt lys, og hvis man ville se detaljerne rigtigt tæt på, kunne man låne en lommelygte. Det var selvfølgelig for at skåne de gamle instrumenter. Per fungerede også som tolk, da de havde en italiensk guide, der kunne tysk, og hos ham kunne man stille spørgsmål om instrumenterne. Man kom jo ikke langt med det danske sprog, og italiensk kunne man jo slet ikke. Det var før, der var noget, der hed: *Italiensk for begyndere!!* Vi havde heldigvis også Aage Madsen som tolk, da han kunne både engelsk og tysk.

Hoteldirektøren havde også, sammen med Per og jeg, arrangeret besøg i Domkirken, hvor der var rigtigt flot.

Vi nåede også at komme ind på violinbyggerkolen i Cremona, og én af lærerne, Stefana Cania, som underviste i restaurering og lakering, viste os rundt. De brugte udelukkende spritlak, hvilken falder bedre i tråd med traditionerne i Cremona.

Nogle var også til koncert i Teatro Ponchielli, en koncert i anledning af festivalen – endog på kontrabas og cello. Dagen efter var der rundtur – med en tysktalende guide, og derefter delte man sig lidt, da nogle tog på en arr. bustur til Pofloden, og andre tog igen til udstillingen i Rådhushallen. Flere besøgte også forskellige værksteder i byen, bl.a. var der en arbejdende salgsudstilling i tårnet ved siden af kirken. Det var lokale, der udstillede og arbejdede dér. Der fandtes på det tidspunkt ca. 50 prof. violinbyggere i Cremona.

Nogle, som fandt forskellige værksteder, var så heldige at kunne købe godt og billigt værktøj, bl.a. 4 høvle i messing for kr. 250,-, ganske billigt.

Dagen efter fortsatte turen hjemad – med ophold i Mittenwald, hvilket vi glædede os meget til.

Vi skulle bl.a. besøge 2 fabrikker, som havde træ, Bruno Schuh havde lagret træ, og Brdr. Fuchs nyt træ.

Vi kørte alle samlet i bus til Bruno Schuh, da han boede i Ohlstadt, som lå lidt udenfor Mittenwald. Vi fik en fin beværtning (pølser & øl). Det kunne lige få stemningen op! Udvalgelsen af træet foregik således, at man fandt et stykke træ på hylderne, og derefter spurgte man B.S. om prisen, og det sjove var, at det næsten altid var af det dyre træ, man fandt et stykke; men de fleste købte træ med hjem. Det var jo også spændende, at man selv havde fundet lige **det** stykke træ. Der var nogle, der købte en halsklods til DM 350,-, så det har været et fint stykke træ. Alt i alt købte vi for mange penge, ca. kr. 20.000,- (det var mange penge i 1987). Vi fik lavet toldpapirer, og så kørte vi ellers videre.

Vi var også en tur på Sct. Anton (et bjerg), foregik i siddelift op og gåben ned og derefter en tur rundt om Lautersee.

Dagen efter blev vi delt i 2 hold (værkstedet var jo ikke så stort), det ene skulle besøge Josef Kantuschers værksted, og det andet hold skulle til Brdr. Fuchs og handle. Det var jo nyt træ, ca. 1 år, og så skulle man selv lagre det mindst 10 år, inden man kunne bruge det. Det var jo også rart – at have træ til senere brug, og det var selvfølgelig en helt anden pris end hos Bruno Schuh (der fik man jo heller ikke pølser og øl!!!).

Det var rigtigt spændende, og vi fik købt af både det ene og det andet.

Kantuschers værksted var i kælderen, og det var spændende at se det, han havde talt så meget om. Hans søn, Josef (den er god nok), som også var violinbygger, arbejdede også på værkstedet – sammen med en japaner, som var i praktik hos ham. Det var vist efter skoleopholdet, og inden han skulle hjem til Japan. Om aftenen inviterede vi familien ud at spise på Hotel Jägerhof og forærede Kantuscher en lille skål fra Den kgl. Porcelænsfabrik – som tak for hans venlighed og imødekommenhed.

Vi besøgte også Violinbyggermuseet, hvor Kantuscher var direktør, og derfor fik vi lov til at fotografere alt det, vi havde lyst til. Han havde også én af sine egne violiner med i udstillingen, det var vist hans svendestykke. Der var i forbindelse med udstillingen lavet et lille værksted, så man kunne danne sig et indtryk af et sådan. Huset, hvori museet havde til huse, havde tilhørt violinbygger Mathias Klotz, og nogle af værelserne så stadig ud, som de gjorde dengang, han boede der.

Vi nåede også at komme til Hjemstavnsaften i det lokale ”forsamlingshus” Turnhalle, hvilket var meget festligt.

Desværre nåede vi ikke at komme på Violinbyggereskolen, da den var lukket pga. skoleferie.

Næste dag gik turen mod det danske landskab igen.

Regnen kom, ganske som ventet, da vi kørte over grænsen igen. I Fredericia kom sjællænderne igen med et nattog med sovevogn, og det var ikke en fornøjelse for alle (det med sovevogn).

Det var en herlig rejse for alle; men det er jo også sådan, som regel, at den første tur, man er på, altid er den bedste, selvom der senere er mange andre rigtig gode rejser at mindes – og Frode, han kunne rigtig underholde i bussen på vej hjem. Jeg tror, humøret blev lidt højere, for nu havde han jo været på tur – uden pas, og det kunne jo så være lige meget. *Han skulle nok komme hjem igen.*